

Nr 109.

Av herr Osberg, om statens övertagande av hela verksamheten för fullföljande av lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Under den senaste tiden har i den svenska riksdagen pågått ett rastlöst arbete med lösandet av sociala spörsmål och glädjande nog torde vi stå i främsta linjen — och möjligen allra främst — bland de nationer, som varit verksamma på detta område.

Ju flera sociala spörsmål, som få sin lösning, medför ju helt naturligt ökade utgifter, vare sig dessa skola utgöras av det allmänna, eller från enskilda. Ett oeftergivligt krav måste alltid göras, nämligen att kostnaderna hållas inom en försvarbar ram, så att en genomförd reform bliver en lättnad och icke en börda från hela folket sett.

Jag tager mig friheten att här peka på en av de sociala åtgärder, som för några få år sedan fått sin lösning, nämligen antagandet av lagen om försäkring för olycksfall i arbete. Antagandet av denna lag var ju ett av de mera behjärtansvärda besluten i socialt hänseende. Man var ju beredd på att ett sådant beslut skulle medföra stora omkostnader både beträffande skadeersättningar och förvaltningskostnad. Men att förvaltningskostnaden skulle komma upp till sådana belopp som under de gångna åren visat sig, torde näppeligen någon ha tänkt.

Försäkringsverksamheten är ju baserad på premieinbetalning från arbetsgivare, allt efter beräkning av antalet arbetare, löner och arbetets art. Själva förvaltningskostnaden bestrides ju av staten beträffande Riksförsäkringsanstalten. De ömsesidiga bolagen måste däremot gälda sin egen förvaltning.

En jämförelse mellan förvaltnings- och ersättningsbeloppen giva vid handen att förvaltningskostnaden är abnorm. Detta beror till stor del på att de till ett antal av omkring 350,000 arbetsgivare i landet avfordras årligen deklARATION från Riksförsäkringsanstalten, i första hand de, som äro direkt anslutna till denna anstalt, men anstalten måste även förvissa sig om att de övriga äro anslutna till något av de ömsesidiga bolagen.

All denna korrespondens och allt detta granskningsarbete med matematiska beräkningar för bestämmande av premiernas storlek är ett oerhört arbete och därtill åtgå ju flera hundra personer, enbart för Riksförsäkringsanstalten. De ömsesidiga bolagen komma nog långt ifrån icke upp till så

stor personal, men det torde icke vara få anställda även där, vilket framgår därav att även dessa ha stora förvaltningskostnader. För att åskådliggöra det hela vidfogas härmed en tablå, utvisande både Riksförsäkringsanstaltens och de ömsesidiga bolagens verksamhet under åren 1921—1923.

Min avsikt är nu inte att klandra ledningen för Riksförsäkringsanstalten utan i stället föreslå, huruvida det skulle vara möjligt att åstadkomma en omläggning av hela företaget, utan att behöva i ringaste mån beskära för individen den hjälp som lagens tillkomst avsåg.

Man kan ju resonera om, vilket i rättsligt hänseende vore att förorda beträffande försäkringspremiernas erläggande, av antingen arbetsgivaren eller arbetaren. I icke få fall har arbetsgivaren svårare att erlægga dessa premier än mången arbetare skulle hava och en mångfald arbetsgivare vore i större behov av hjälp vid olycksfall än mången arbetsanställd, detta är särskilt förhållandet på landsbygden. Det rättvisaste vore att viss förmögensgräns fick utgöra skiljevägen till berättigande eller icke. Nu vore inte en förändring i detta avseende något, som kunde förenkla spørsmålet, och därför ämnar jag icke föreslå något i den riktningen.

Alla människor, som bo inom våra landamären äro beroende av produktion och ingen produktion utan arbete och arbetets utförande är förknippat med större eller mindre risk och meningen med lagen om försäkring för olycksfall i arbete var att i möjligaste mån skydda arbetets utförare ekonomiskt under den tid de äro oförmögna till arbete. Alltså bör denna åtgärd vara en riksangelägenhet och icke en särskild pålaga för dem, som bedriva produktion i ena eller andra branschen.

Statsmakterna hava ju även beaktat detta genom att bekosta förvaltningen av Riksförsäkringsanstalten. Ett steg i rätta riktningen skulle enligt mitt förmenande vara att staten övertog hela verksamheten både beträffande förvaltningen och skadeersättningen, därmed skulle stora summor besparas på förvaltningen, utan att på något sätt inkräkta på den försäkrades möjlighet till hjälp. Hela den stora apparaten om infordrande av deklARATIONER, granskning av dessa, beräkningar för fastställande av premiebelopp m. m. skulle helt bortfalla och de stora besparingar, som blevo en följd av detta, kunde användas för sitt egentliga ändamål.

De personer, som nu enligt lagen äro berättigade till skadeersättning, behövde ju icke vidkännas någon förändring. När olycka inträffat och behöfliga intyg anskaffats kunde ju personen själv eller genom kommunalt organ göra sitt till Riksförsäkringsanstalten ställda krav gällande. Granskningen kunde då företagas av små nämnder anpassade till den art av arbete, uti vilken den skadade varit anställd, och med god vilja skulle man på ett mycket enkelt sätt nå lika stor effekt beträffande lagens avsikt.

Enligt mitt förmenande måste riksdagen snarast möjligt på allvar bemöda sig om att spara där sparas kan, och då i första hand när det gäller

förvaltningskostnader. Detta skulle i sin tur ha det goda med sig att överföra en hel del människor från de tärandes antal till de närande.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t måtte skyndsamt verkställa utredning om sådan ändring, som kan anses behöfelig för statens övertagande av hela verksamheten för fullföljande av lagen om försäkring för olycksfall i arbete, både beträffande förvaltningen och skadeersättningar, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1925.

Oscar Osberg.

Tablå 1. Vissa utgifter rörande Riksförsäkringsanstaltens och de ömsesidiga bolagens verksamhet åren 1921—1923.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1925

Försäkringsinrättning	1 9 2 1			1 9 2 2			1 9 2 3			Antal årsarbetare per arbetsgivare under år 1921	Förvaltningskostnad i kronor per försäkrad årsarbetare år 1921
	Försäkringsavgifter Kr.	Utbetalda och fonderade skadeersättningar Kr.	Förvaltningskostnader Kr.	Försäkringsavgifter Kr.	Utbetalda och fonderade skadeersättningar Kr.	Förvaltningskostnader Kr.	Försäkringsavgifter Kr.	Utbetalda och fonderade skadeersättningar Kr.	Förvaltningskostnader Kr.		
Rfa.....	7,912,480	7,667,781	2,541,581	5,528,277	6,924,568	2,002,242	5,328,638	8,358,043	1,748,794	2,9	2,77
Ömsesidiga bolag:	9,471,780	8,688,903	1,027,613	7,357,745	7,980,397	966,011	6,521,795	8,001,112	897,067	13,5	2,35
A. Ö. O.	4,912,497	5,191,007	375,055	3,357,876	4,368,481	338,927	2,924,497	4,188,699	322,134	93,5	2,14
Land o. Sjö.....	1,606,118	1,167,353	254,092	1,428,032	1,549,742	199,121	1,308,387	1,492,331	204,290	9,8	3,33
Lantbruk.	920,373	870,849	109,275	744,062	714,169	113,965	692,499	723,328	108,442	6,7	1,94
Egid	242,145	225,648	35,223	208,292	189,766	33,330	113,282	157,541	28,780	4,0	1,82
Mercur	510,318	343,472	141,481	458,969	301,599	165,095	618,615	621,150	132,327	5,2	3,88
Ensk. Järnv.	588,578	432,376	20,043	616,018	417,367	19,496	451,864	332,695	19,015	254,4	0,74
Industrifören.	265,225	178,723	10,910	145,522	98,695	12,215	101,001	213,833	13,264	160,6	0,71
Textil	54,668	47,949	6,843	58,098	64,124	7,234	61,622	82,464	7,338	144,5	0,93
Bokindustri	66,639	33,966	18,372	57,322	35,833	17,071	55,720	53,547	17,347	42,8	2,26
Målarväst.	47,827	15,616	11,545	35,522	20,679	10,765	37,797	13,418	13,547	5,8	4,26
Byggmäst.....	90,475	60,066	7,805	88,847	75,927	8,054	74,445	77,846	8,047	15,2	3,39
Sleipner	63,288	30,911	20,818	79,269	43,044	22,133	82,066	44,260	22,536	6,4	10,00
Välfärd	103,629	90,967	16,151	79,916	100,971	18,605	Upphört den 31 dec. 1922			7,7	1,87

Motioner i Andra kammaren Nr. 109.

<i>Lindring i försäkringsavgiften enligt 11 §:</i>	1921 kr.	1922 kr.	1923 kr.	<i>Förvaltningskostnad per årsarbetare under år 1923</i>
Riksförsäkringsanstalten (appr.)	1,200,000	900,000	500,000	(Provisorisk uppskattning):
Ömsesidiga bolag	312,982	133,797	75,378	Riksförsäkringsanstalten
<i>Uppskattade försäkringsavgifter för Statens arbetare:</i>				Ömsesidiga bolag.....
Riksförsäkringsanstalten	1,300,000	1,300,000	1,300,000	1: 90 kr.
				Ömsesidiga bolag.....
				1: 90 »